

MINISTER
SPRAWIEDLIWOŚCI

BKA-I-0912-8/16/36

UNP: 170505-00162

Warszawa, 9 maja 2017 r.

1169

Pani

Anna Skupna

Prezes

Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

Pan

Marian Pieńczewski

Dyrektor

Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. INFORMACJE O KONTROLI

Jednostka kontrolowana: Sąd Apelacyjny w Gdańsku, ul. Nowe Ogrody 28/29, 80-803 Gdańsk (dalej: SA Gdańsk).

Kontrolerzy Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego: Anna Pudzianowska, starszy specjalista, Marcin Lewczuk, główny specjalista, Anna Szymańska, starszy specjalista (dalej: kontrolerzy) działający na podstawie upoważnień nr 33/2016 i nr 34/2016 wydanych 4 sierpnia 2016 r. przez Zbigniewa Ziobro, Ministra Sprawiedliwości oraz upoważnień nr 50/2016 i nr 51/2016 wydanych 22 września 2016 r. z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości przez Jakuba Jamkę, zastępcę dyrektora Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego.

Przeprowadzenie kontroli w SA Gdańsk zostało zlecone przez Patryka Jakiego, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości w związku z licznymi skargami złożonymi przez pracowników poszczególnych sądów apelacji gdańskiej¹.

Zakres kontroli: sposób rozdysponowania w Apelacji Gdańskiej środków przeznaczonych w ustawie budżetowej na 2016 r. na podwyższenie wynagrodzeń asystentów sędziów, urzędników i innych pracowników sądów oraz w zakresie wykorzystania sal konferencyjnych Sądu Apelacyjnego w Gdańsku i wynajmu sal poza Sądem Apelacyjnym w Gdańsku na spotkania z dyrektorami sądów niższych szczebli w 2016 r.

Termin kontroli: 8 - 12 sierpnia i 26 – 29 września 2016 r.

Okres objęty kontrolą: lata 2015 r. (w zakresie planowania wydatków na rok 2016) – 2016 r.

Tryb przeprowadzenia kontroli: zwykły.

[akta kontroli str. 107-121]

II. USTALENIA WSTĘPNE

Obszar właściwości SA Gdańsk zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 16 października 2002 r.² obejmuje 6 sądów okręgowych (dalej: SO) oraz 26 sądów rejonowych (dalej: SR) i 16 sądów funkcjonalnych (dalej: SF).

W okresie objętym kontrolą:

- Prezesem SA Gdańsk była sędzia sądu apelacyjnego, Anna Skupna (dalej: Prezes),
- Dyrektorem SA Gdańsk był Marian Pieńczewski (dalej: Dyrektor)³,
- Głównym Księgowym jednostki była ██████████

Jak wynika z pisma z 19 kwietnia 2016 r. Zbigniewa Ziobro, Ministra Sprawiedliwości na podwyżki płac w sądownictwie dla asystentów sędziów, urzędników sądowych i pracowników na stanowiskach pomocniczych od 1 stycznia 2016 r. przeznaczono kwotę 147.664.000 zł, a przeciętna kwota podwyżki miała wynieść 350 zł na jeden etat. Przeciętne wynagrodzenie na jeden etat po uwzględnieniu podwyżek miało wynieść w każdej apelacji 3.777 zł, a w apelacji poznańskiej 3.907 zł. Zgodnie z informacją przekazaną w piśmie

¹ przekazanych do BKA pismami: znak DB-III-051-3/16/15 z 27 czerwca 2016 r. (skargi z: 19, 26, 27, 28 i 29 kwietnia 2016 r.), znak DB-III-052-20/16/2 z 5 lipca 2016 r. (skarga z 20 czerwca 2016 r.) oraz znak DB-III-052-21/16/3 z 6 lipca 2016 r. (skarga z 23 czerwca 2016 r.).

² Dz. U. Nr 180, poz. 1508.

³ sądem kieruje i reprezentuje go na zewnątrz prezes sądu, z wyjątkiem spraw należących do dyrektora sądu. Dyrektor realizuje zadania określone w ustawie z 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 133, ze zm., dalej: *usp*), a w szczególności kieruje gospodarką finansową sądu. W badanym zakresie pracodawcą dla poszczególnych grup pracowniczych jest: Prezes dla asystentów sędziego oraz Dyrektor dla urzędników i innych pracowników.

z 14 marca 2016 r.⁴ podział ww. kwoty i zwiększenie wydatków na wynagrodzenia w poszczególnych apelacjach miały zostać poprzedzone wnikliwą analizą kształtowania się wynagrodzenia w poszczególnych grupach pracowniczych, a propozycja i przyjęte kryteria podziału zostały przedłożone pod rozwagę wszystkich partnerów społecznych i poddane społecznej ocenie na spotkaniu zorganizowanym w Ministerstwie Sprawiedliwości (dalej: MS) w dniu 16 lutego 2016 r. Rekomendacja związków zawodowych dotycząca podziału powyższych środków w celu wyrównania dysproporcji płacowych pomiędzy apelacjami została przyjęta i miała wpływ na ostateczny kształt rozstrzygnięcia o podziale. Prezesi i dyrektorzy sądów apelacyjnych zostali zobligowani do kontynuowania realizowanej polityki płacowej wobec pracowników sądów zatrudnionych na ww. stanowiskach, która w dłuższej perspektywie miała doprowadzić do racjonalizacji zatrudnienia oraz likwidacji dysproporcji płacowych w tych grupach między poszczególnymi szczeblami sądów i stanowiskami pracy o podobnym charakterze i obciążeniu pracą. Minister Sprawiedliwości zobowiązał również, by kryteria podziału powyższych środków na obszarze poszczególnych apelacji zostały ustalone po konsultacjach ze związkami zawodowymi. Jak wynika z *Informacji Dyrektora na temat sposobu podziału dodatkowych środków przyznanych apelacji gdańskiej w 2016 r. na wynagrodzenia*⁵, na podwyżki wynagrodzeń asystentów sędziów, urzędników sądowych i innych pracowników wszystkich sądów apelacji gdańskiej przyznano łącznie kwotę w wysokości 23.533.000 zł. Po otrzymaniu informacji w sprawie propozycji podziału przyznanych środków na podwyżki wynagrodzeń, pracownicy sądów apelacji gdańskiej złożyli do MS skargi przekazane pismami z 19, 26, 27, 28 i 29 kwietnia oraz z 20 i 23 czerwca 2016 r., w których zarzucano, m.in. niewłaściwy podział środków przeznaczonych na wyrównanie wynagrodzeń i podwyżki dla pracowników poszczególnych sądów, wskazując m.in., że priorytetem przy podziale przyznanych kwot było przede wszystkim zabezpieczenie braków w planie finansowym wynagrodzeń sądu, przeznaczenie kwot na podwyżki na inny cel, w tym na pokrycie zobowiązań wynikających z tytułu zaległości wynagrodzeń pracowniczych oraz brak właściwej współpracy pracodawcy z zakładowymi organizacjami związkowymi. Skarżący podnieśli też kwestię organizowania spotkań z dyrektorami sądów niższych szczebli w hotelach zamiast w nowo wyremontowanej sali konferencyjnej.

[akta kontroli str. 1-106, 122-157]

⁴ podpisanym z up. Ministra Sprawiedliwości przez Patryka Jakiego, Sekretarza Stanu - pismo znak DB-III-311-90/16.

⁵ z 28 kwietnia 2016 r.

III. USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

1. Przyjęty sposób rozdysponowania środków przeznaczonych w ustawie budżetowej na 2016 r. na podwyższenie wynagrodzeń asystentów sędziów, urzędników i innych pracowników.

Zasady wynagradzania wobec pracowników zatrudnionych na stanowiskach asystentów sędziów, urzędników i innych pracowników zostały określone w:

- rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 8 grudnia 2014 r. w sprawie stanowisk i szczegółowych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego⁶,
- rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 1 czerwca 2016 r. w sprawie wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów⁷,
- art. 155 § 9 *usp*, w pozostałym zakresie dotyczącym wynagradzania tej grupy zawodowej.

Jak wynika z pisma SA Gdańsk, w sądzie nie wprowadzono, żadnych regulacji uszczegóławiających regulacje dotyczące polityki płacowej⁸ wobec pracowników zatrudnionych na stanowiskach asystentów sędziów, urzędników i innych pracowników.

Ustawa budżetowa na rok 2016 z 25 lutego 2016 r.⁹ obowiązuje od 4 marca 2016 r. z mocą od 1 stycznia 2016 r.¹⁰ W 2016 r. apelacja gdańska, stosownie do przepisów ww. ustawy w ramach części 15 *Sądy Powszechne*, 15/04 *Sąd Apelacyjny Gdańsk*, działu 755 *Wymiar sprawiedliwości*, rozdziału 75502 *Jednostki sądownictwa powszechnego*, paragrafu 4010 *Wynagrodzenia osobowe pracowników* (dalej: § 4010), otrzymała 257.449.000 zł, w tym m.in. 174.177.000 zł na wynagrodzenia:

- asystentów sędziego 14.933.000 zł (plan na 26 lutego 2016 r. 15.515.132 zł),
- urzędników (bez specjalistów opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów) 148.853.000 zł (plan 145.875.259 zł wynagrodzenia oraz 1.541.609 zł na podwyższenie minimalnego wynagrodzenia),

⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 54.

⁷ Dz. U. z 2016 r., poz. 791.

⁸ podpisanym przez Magdalenę Bielan-Kozłowską, zastępcę dyrektora - pismo znak D.093.2.2016 z 9 sierpnia 2016 r.

⁹ Dz. U. z 2016 r., poz. 278.

¹⁰ rządowy projekt ustawy budżetowej na rok 2016 Premier Ewy Kopacz wpłynął do Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej VII kadencji 30 września 2015 r. na druku nr 3988. Kolejny projekt ustawy został skierowany przez Premier Beatę Szydło do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej VIII kadencji 22 grudnia 2015 r. na druku nr 146.

- innych pracowników 10.391.000 zł¹¹ (plan 905.000 zł środki na podwyższenie minimalnego wynagrodzenia oraz 10.599.000 zł wynagrodzenia obejmujące również wynagrodzenia w wys. 259.000 zł specjalistów opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów).

Dodatkowo należy tutaj wskazać, że zgodnie z informacją zawartą w *Informacji o efektach podjętych w I półroczu 2015 r. na terenie poszczególnych apelacji działań, zmierzających do likwidacji dysproporcji płacowych oraz optymalizacji struktury zatrudnienia*¹², już w 2015 r. we wszystkich apelacjach w tym w apelacji gdańskiej podejmowano działania polegające na zwiększeniu wynagrodzeń, wykorzystując środki finansowe pochodzące m.in. ze środków z rozdysponowania kwoty 10 mln zł (w tym dla SA Gdańsk 3.480.000 zł), o którą na mocy postanowień ustawy z 5 grudnia 2014 r. o zmianie ustawy w związku z realizacją ustawy budżetowej¹³ zwiększone zostały jednorazowo w roku 2015 wydatki na wynagrodzenia, niemające charakteru stałego dla asystentów sędziów, urzędników oraz innych pracowników sądów powszechnych. Z ww. *Informacji o efektach podjętych w I półroczu 2015 r. ...* wynika, że w apelacji gdańskiej cyt. „Zwiększenia wypłacono głównie w formie jednorazowych nagród, rządziej – czasowych dodatków. W ramach rozdysponowanej kwoty, 582 tys. zł przeznaczono na uzupełnienie braku funduszu płac, w tym 168 tys. zł na podwyższenie minimalnego wynagrodzenia do 1.600 zł dla 204 osób – 99 urzędników i 105 innych pracowników (średnie całoroczne skutki na 1 osobę to 825 zł).” W związku z powyższym w projekcie budżetu apelacji na 2016 r. w łącznej wys. 187.788.000 zł¹⁴ (w ramach badanych pracowniczych grup zawodowych) zaplanowano wynagrodzenia wraz z ich wzrostem uwzględniającym podwyższenie minimalnego wynagrodzenia, jak również uwzględniono nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne. W odpowiedzi na wniosek o przedłożenie dokumentacji oraz złożenie pisemnego wyjaśnienia nr 4 z 26 września 2016 r. kontrolerom udostępniono pismo z 13 lipca 2015 r.¹⁵, którym Dyrektor poinformował MS, iż „Po dokonaniu oceny projektów planów i budżetów w okresie 10-ciu lat należy stwierdzić, że do 2010 r. opracowywano projekty a następnie w ustawie budżetowej zabezpieczano środki w § 4030 i 4010 nie do poziomu przyznanych etatów z uwzględnieniem nabytych praw

¹¹ środki w wys. 259.000 zł na wynagrodzenia byłych pracowników rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych (dalej: RODK) z grupy innych pracowników sądów (dot. lekarzy) w ustawie budżetowej na 2016 r. uwzględniono w grupie urzędników - specjalistów opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów. Wcześniej lekarze świadczący pracę na rzecz RODK zakwalifikowani byli do grupy innych pracowników.

¹² zamieszczonej pod adresem <http://www.ps-solidarnosc.org.pl/component/k2/item/792-zmierzamy-do-podsumowania-procesu-podziału-10-mln-zł-na-terenie-całego-kraju>.

¹³ Dz. U. z 2014 r., poz. 1877.

¹⁴ ostatecznie plan budżetu został zmniejszony do 174.177.000 zł.

¹⁵ podpisanym przez Dyrektora - pismo znak D.030.30.2015 z 13 lipca 2015 r. skierowane do Jana Paziewskiego, dyrektora Departamentu Budżetu i Efektywności Finansowej.

emerytalnych i 3% funduszu nagród, lecz przedstawiano do Ministerstwa Sprawiedliwości budżet apelacji gdańskiej pod stan zatrudnienia w danym roku pomniejszony o długotrwałe zwolnienia lekarskie, nieobsadzone etaty i nie uwzględniając (...) 3% funduszu na nagrody w § 4010. (...) Jednorazowe zwiększenie w roku 2015 wydatków na wynagrodzenia o kwotę 3.480 tys. zł nie pozwala na pełną realizację zasad polityki kadrowo-płacowej wobec pracowników sądów zatrudnionych na stanowiskach asystentów, urzędników oraz innych pracowników polegających na racjonalizacji zatrudnienia oraz likwidacji dysproporcji płacowych na równorzędnych stanowiskach”.

W dniu 2 marca 2016 r. drogą e-mailową MS¹⁶ poinformowało dyrektorów apelacji o podziale środków na wynagrodzenia pracowników sądów w roku 2016, wskazując jednocześnie przeciętne wynagrodzenie w przeliczeniu na etat w apelacji (patrz tabela poniżej).

Sądy apelacji gdańskiej - asystenci, urzędnicy i inni pracownicy		
Razem wynagrodzenia wg ustawy budżetowej na 2016 r. po zwiększeniu o dodatkowe środki	Razem zatrudnienie w 2016 r.	Przeciętne wynagrodzenie po uwzględnieniu podwyżek
197.968.577 zł	4.368	3.777

Następnie informacje o kwotach dochodów i wydatków, w tym wynagrodzeń, dla jednostek sądownictwa powszechnego z obszaru apelacji, przyjętych w ustawie budżetowej na 2016 r. zostały przekazane Prezesom i Dyrektorom SA przez dysponenta części 15 „Sądy Powszechne” przy piśmie z 14 marca 2016 r.¹⁷, w tym w ramach badanych pracowniczych grup zawodowych 174.177.000 zł. Ponadto, 22 marca 2016 r. MS poinformowało¹⁸ o zmianie w planie finansowym zgodnie z decyzją Sekretarza Stanu, Patryka Jakiego¹⁹, w tym w §4010 m.in. zwiększenie o 23.533.000 zł (zwiększenie wynagrodzeń dla asystentów, urzędników i innych pracowników w 2016 r.). Podkreślenia wymaga, że jednocześnie przyznane zostały środki na składki na ubezpieczenie społeczne oraz składki na Fundusz Pracy, odpowiednio w §4110 w wys. 4.044.000 zł oraz §4120 w wys. 577.000 zł.

Zgodnie z zaleceniami Ministra Sprawiedliwości przekazanymi pismami z 29 września 2015 r.²⁰, z 14 marca 2016 r.²¹ i z 19 kwietnia 2016 r.²² w zakresie rozdysponowania środków

¹⁶ wiadomość e-mail z 2 marca 2016 r. godz. 7:56 Jana Paziewskiego, dyrektora Departamentu Budżetu i Efektywności Finansowej.

¹⁷ podpisanym z up. Ministra Sprawiedliwości przez Patryka Jakiego, Sekretarza Stanu - pismo znak DB-III-311-90/16.

¹⁸ podpisanym przez Jana Paziewskiego, dyrektora Departamentu Budżetu i Efektywności Finansowej Wydział Budżetu - pismo znak DB-I-311-542/16/3.

¹⁹ pismo znak DB-I-311-542/16/1 z 16 marca 2016 r.

²⁰ podpisanym przez Borysa Budkę, Ministra Sprawiedliwości - pismo znak DB-III-311-205/15.

²¹ podpisanym z up. Ministra Sprawiedliwości przez Patryka Jakiego, Sekretarza Stanu - pismo znak DB-III-311-901/16.

²² podpisanym przez Zbigniewa Ziobro, Ministra Sprawiedliwości - pismo 19 kwietnia 2016 r.

przeznaczonych na podwyższenie wynagrodzeń trzech badanych grup zawodowych, w celu wyrównania dysproporcji płacowych w tych grupach zarówno pomiędzy apelacjami jak i między poszczególnymi szczeblami sądów i stanowiskami pracy o podobnym charakterze i obciążeniu pracą, kryteria podziału miały zostać ustalone po konsultacjach ze związkami zawodowymi.

Potwierdzono, że przeprowadzony został proces uzgodnień (podziału środków na zwiększenie wynagrodzeń) Dyrektora z reprezentującymi pracowników apelacji gdańskiej zakładowymi organizacjami związkowymi działającymi na terenie całej apelacji. Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych²³ na zasadach ustalonych odrębnymi przepisami związkom zawodowym przysługuje prawo prowadzenia rokowań zbiorowych oraz zawierania układów zbiorowych pracy, a także innych porozumień przewidzianych przepisami prawa pracy²⁴. Ponadto zgodnie z art. 26¹ ust. 3 i 4 *k.p.*, jeżeli dotychczasowy lub nowy pracodawca zamierza podjąć działania dotyczące warunków zatrudnienia pracowników, jest obowiązany do podjęcia negocjacji z zakładowymi organizacjami związkowymi w celu zawarcia porozumienia w tym zakresie, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia przekazania informacji o tych działaniach. W razie nie zawarcia porozumienia w terminie, o którym mowa w ust. 3, z powodu niemożności uzgodnienia przez strony jego treści, pracodawca samodzielnie podejmuje działania w sprawach dotyczących warunków zatrudnienia pracowników, uwzględniając ustalenia dokonane z zakładowymi organizacjami związkowymi w toku negocjacji nad zawarciem porozumienia. Stwierdzono, że przed dokonaniem podziału dodatkowej kwoty na wynagrodzenia dla trzech badanych grup zawodowych, przyznanej apelacji gdańskiej odbyły się trzy spotkania (w dniach: 29 stycznia, 23 marca i 4 kwietnia 2016 r.) z przedstawicielami działającymi w sądach apelacji:

- Związku Zawodowego Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej,
- Związku Zawodowego Pracowników Sądów Powszechnych Apelacji Gdańskiej,
- Międzyzakładowej Organizacji Związkowej NSZZ „Solidarność” Pracowników Sądownictwa.

Ustalono, że konsultacje z organizacjami związkowymi w zakresie podziału środków (co mogło się wiązać ze zmianą warunków płacy) prowadzone przez Dyrektora SA nie zostały zakończone podpisaniem porozumienia. Dyrektor zaprosił przedstawicieli związków

²³ tekst jednolity Dz. U. 2015 r., poz. 1881, ze zm.

²⁴ zgodnie z brzmieniem art. 38 § 1 ustawy z 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1502, ze zm., dalej: *k.p.*) o zamiarze wypowiedzenia pracownikowi umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony pracodawca zawiadamia na piśmie reprezentującą pracownika zakładową organizację związkową, podając przyczynę uzasadniającą rozwiązanie umowy.

zawodowych działających przy SA Gdańsk, a także, za pośrednictwem sądów apelacji gdańskiej, przedstawiciele wszystkich związków zawodowych działających w sądach apelacji na spotkanie w dniu 29 lutego 2016 r. w celu przedstawienia informacji o przyznanych środkach apelacji gdańskiej, ustalenia wstępnych zasad podziału środków oraz ustalenia dalszych zasad postępowania. Podczas tych spotkań strona związkowa przedstawiała uwagi do propozycji kryteriów podziału środków. Jednocześnie przedstawiciele poszczególnych organizacji zakładowych przedstawiali propozycje korzystniejsze dla swojej grupy zawodowej lub sądu (argumentując np. większym obciążeniem pracy w okręgach).

Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora²⁵, w związku z poleceniem Dyrektora Departamentu Budżetu i Efektowności Finansowej dokonania podziału środków do 20 kwietnia 2016 r., Dyrektor poprosił przedstawicieli stron związkowych o przedstawienie wspólnego stanowiska w terminie do 9 kwietnia 2016 r. W związku z brakiem wspólnego stanowiska strony związkowej oraz z wzajemnym kwestionowaniem swojej reprezentatywności²⁶, Dyrektor podjął samodzielną decyzję o podziale środków w oparciu o zasady zaprezentowane na spotkaniu 16 lutego 2016 r. w MS i przekazane związkom zawodowym.

W dniu 28 kwietnia 2016 r. Dyrektor przedstawił wszystkim pracownikom sądów apelacji gdańskiej informacje na temat sposobu podziału dodatkowych środków przyznanych apelacji gdańskiej w 2016 r. na podwyższenie wynagrodzeń²⁷.

Kryteria podziału środków przyznanych na zwiększenie i wyrównanie wynagrodzeń na równorzędnych stanowiskach asystentów sędziów, urzędników i innych pracowników sądów²⁸ apelacji gdańskiej przyjęte przez kierownictwo SA Gdańsk były następujące²⁹:

- kwota łączna do podziału: 23.533.000 zł na cały rok,
- termin: wyrównanie wynagrodzeń poprzez podwyższenie wynagrodzenia zasadniczego (brutto) z wyrównaniem od 1 stycznia 2016 r.,
- stan etatów w grupach pracowniczych objętych procesem wyrównania dysproporcji płacowych tj. asystentów sędziów, urzędników i innych pracowników sądów: 4.368, przyjęto na 29 lutego 2016 r. i nie obejmuje pracowników opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów,

²⁵ podpisanymi przez Magdalenę Bielan-Kozłowską, zastępcę dyrektora - pismo z 10 sierpnia 2016 r., odpowiedź na wniosek kontrolerów nr 2 z 9 sierpnia 2016 r.

²⁶ 20 kwietnia 2016 r. przedstawiciel NSZZ Solidarność wskazał Dyrektorowi niereprezentatywność innych organizacji związkowych działających na terenie apelacji gdańskiej.

²⁷ pismo z 28 kwietnia 2016 r. skierowane do pracowników sądów apelacji gdańskiej.

²⁸ podziałem dodatkowych środków nie objęto pracowników opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów.

²⁹ wynikające z Informacji Dyrektora z 28 kwietnia 2016 r.

- I etap – wyrównanie wynagrodzeń do średniej 3.400 zł (przeciętnie) we wszystkich grupach (asystenci, urzędnicy, inni pracownicy), bez uwzględnienia w wyliczeniu średnich etatów i wynagrodzeń dyrektorów,
- zabezpieczenie środków dla asystentów do kwoty wynagrodzenia zasadniczego na poziomie 3.000 zł (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 1 czerwca 2016 r. w sprawie wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów określa wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów w sądach powszechnych w wysokości od 3.000 zł do 4.200 zł),
- II etap przyznanie kwoty 242 zł brutto na każdy etat - dotyczy grup zawodowych asystentów, urzędników oraz pracowników tzw. innych,
- wzrost średniego wynagrodzenia na poziomie apelacji do kwoty 3.642 zł (przy uwzględnieniu etatów i wynagrodzeń dyrektorów 3.777 zł).

[akta kontroli str. 158-525, 827-830, 941-1056]

2. Wykorzystanie środków przeznaczonych w ustawie budżetowej na 2016 r. na podwyższenie wynagrodzeń asystentów sędziów, urzędników i innych pracowników.

2.1. Sądy na obszarze apelacji gdańskiej.

Budżet apelacji gdańskiej przed zmianą kształtował się na poziomie 174.177.000 zł (uwzględniając wszelkie środki³⁰ zabezpieczone w §4010 wynikające z rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych³¹ oraz zaznaczając, że w przedmiotowej kwocie musiały być częściowo zaplanowane środki na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dalej: PFRON), umożliwiając

³⁰ wynagrodzenia osobowe, o których mowa w §401, obejmują m.in. wynagrodzenia i inne świadczenia z tytułu pracy, wypłacane pracownikom - należne z tytułu istniejącego stosunku pracy. Wynagrodzenia osobowe obejmują w szczególności:

- wynagrodzenia zasadnicze w formie czasowej, akordowej, prowizyjnej i innej,
- dodatki za staż pracy oraz inne dodatki (dodatkowe wynagrodzenia) za szczególne właściwości pracy, szczególne kwalifikacje lub warunki pracy,
- premie i nagrody regulaminowe i uznaniowe,
- dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych,
- wynagrodzenia dodatkowe za prace wykonywane w ramach obowiązującego wymiaru czasu pracy, lecz niewynikające z zakresu czynności,
- wynagrodzenia za czynności przewidziane do wykonania poza normalnymi godzinami pracy w zakładzie lub w innym miejscu wyznaczonym przez pracodawcę (np. dyżury, pełnienie pogotowia domowego),
- dopłaty (dodatki) wyrównawcze (np. wyrównanie do wysokości kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów),
- wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy, wypłacane ze środków pracodawców (wynagrodzenia za urlopy wypoczynkowe i dla poratowania zdrowia, za czas niezdolności do pracy wskutek choroby, za czas przestoju niezawinionego przez pracownika i inne),
- nagrody jubileuszowe, odprawy rentowe i emerytalne, ekwiwalenty pieniężne za niewykorzystany urlop wypoczynkowy i inne.

³¹ tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1053, ze zm.

osiągnięcie średniego wynagrodzenia w wysokości 3.329 zł przy 4.360 etatach (wraz z dyrektorami), w tym: asystenci sędziego 424,5 etatu, urzędnicy (bez specjalistów opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów) 3.509,5 etatu i inni pracownicy 426 etatów. Następnie, decyzją Patryka Jakiego, Sekretarza Stanu³², w §4010 dokonano zmiany o 23.533.000 zł na zwiększenie wynagrodzeń dla asystentów, urzędników i innych pracowników w 2016 r.

Ustalono, że w ramach badanej grupy pracowniczej apelacja ma w sumie 4.372 etaty (4.360 wynikające wprost z ustawy budżetowej powiększone o przydzielone 11 etatów sekretarskich do obsługi zespołów kuratorskiej służby sądowej i 1 etat dla SR Wejherowo; w ramach apelacji gdańskiej były przesunięcia etatów pomiędzy sądami podległymi, natomiast nie zwiększało to puli etatów zaplanowanych na apelację).

W następnej kolejności, stosownie do postanowień § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 19 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych³³ dokonane zostały zmiany w planie finansowym celem dostosowania planu do potrzeb sądów na obszarze apelacji gdańskiej. Dodatkowe środki w wysokości 23.533.000 zł decyzjami Dyrektora z 22 kwietnia 2016 r. oraz 12 maja 2016 r.³⁴ podzielono na:

- 647.120 zł³⁵ dla SA Gdańsk,
- 22.885.880 zł dla pozostałych sądów z terenu apelacji gdańskiej³⁶ (co obrazuje poniższa tabela).

Sądy	Plan etatów bez dyrektorów (4.336 na 29.11.2015 r.)	Podział środków na wyrównanie i podwyżki wynagrodzeń (23.533.000 zł)	Nr decyzji Dyrektora
SA Gdańsk	226	647.120 zł	Pl.0300.1.60.2016
SO BYDGOSZCZ	204,75	597.498 zł	Pl.0301.1.18.2016
SF Mogilno	23	163.668 zł	
SF Szubin	29	202.188 zł	
SF Nakło nad Notecią	28,5	150.822 zł	
SF Tuchola	33,25	248.577 zł	
SF Żnin	20	149.520 zł	
SR Świecie	38	113.256 zł	Pl.0301.10.7.2016
SR Bydgoszcz	303	2.268.132 zł	Pl.0301.7.16.2016
SR Inowrocław	80,25	582.630 zł	Pl.0301.8.13.2016
SO ELBLĄG	105,6	309.566 zł +88.616 zł	Pl.0301.2.17.2016 Pl.0191.106.2016

³² pismo znak nr DB-I-311-542/16/1 z 16 marca 2016 r.

³³ Dz. U. z 2012 r., poz. 1476, ze zm.

³⁴ dot. zwiększenia o kwotę 88.616 zł dla SO w Elblągu.

³⁵ 647.120 zł = 228 etatów x 12 m-cy x 236,52 zł szacunek przyjęty przez SA Gdańsk.

³⁶ w tym: I etap 10.863.321 zł podwyżki do kwoty 3.400 zł, II etap 12.022.560 zł = 4.140 etatów x 12 m-cy x 242 zł szacunek przyjęty przez SA Gdańsk.

SF Działdowo	29	188.616 zł -88.616 zł	
SR Braniewo	41,5	313.158 zł	Pl.0301.11.10.2016
SR Elbląg	172,3	1.291.019 zł	Pl.0301.12.10.2016
SR Iława	44,6	336.333 zł	Pl.0301.13.12.2016
SR Nowe Miasto Lubawskie	23	126.132 zł	Pl.0301.2.17.2016
SR Ostróda	63	418.704 zł	Pl.0301.14.10.2016
SO GDAŃSK	405	1.179.024 zł	Pl.0301.3.16.2016
SR Kościerzyna	36	165.024 zł	
SR Gdańsk - Południe	227,8	1.588.392 zł	Pl.0301.15.9.2016
SR Gdańsk - Północ	273,7	2.049.085 zł	Pl.0301.16.15.2016
SR Gdynia	203	1.520.532 zł	Pl.0301.17.11.2016
SR Kartuzy	52,5	310.590 zł	Pl.0301.18.10.2016
SR Kwidzyn	62	466.416 zł	Pl.0301.19.9.2016
SR Malbork	62	381.600 zł	Pl.0301.20.10.2016
SR Sopot	40	259.224 zł	Pl.0301.21.13.2016
SR Starogard Gdański	60	295.944 zł	Pl.0301.22.10.2016
SR Tczew	59	206.808 zł	Pl.0301.23.10.2016
SR Wejherowo	124,5	909.762 zł	Pl.0301.24.12.2016
SO ŚLUPSK	101	296.208 zł	Pl.0301.4.16.2016
SR Bytów	22	164.472 zł	
SR Miastko	19	142.044 zł	
SR Chojnice	41,85	271.581 zł	Pl.0301.25.12.2016
SR Człuchów	35	264.564 zł	Pl.0301.26.9.2016
SR Lębork	45,5	199.290 zł	Pl.0301.27.10.2016
SR Słupsk	154,4	999.711 zł	Pl.0301.28.12.2016
SO TORUŃ	132,75	388.410 zł	Pl.0301.5.17.2016
SR Chełmno	30	87.120 zł	
SR Golub-Dobrzyń	27	82.944 zł	
SR Wąbrzeźno	26	99.216 zł	
SR Brodnica	42	163.176 zł	Pl.0301.29.13.2016
SR Grudziądz	76	323.016 zł	Pl.0301.31.9.2016
SR Toruń	218,25	987.648 zł	Pl.0301.32.12.2016
SO WŁOCŁAWEK	82,5	242.484 zł	Pl.0301.6.15.2016
SR Aleksandrów Kujawski	26	190.944 zł	
SR Radziejów	21	130.788 zł	
SR Rypin	21	149.184 zł	
SR Lipno	34,5	192.516 zł	Pl.0301.33.10.2016
SR Włocławek	110	718.344 zł	Pl.0301.35.12.2016

Jednocześnie, tymi samymi decyzjami w §4010 dokonano zmian w planie finansowym, w następujący sposób: środki na wyrównanie wynagrodzeń asystentów sędziów, urzędników

i innych pracowników sądów do średniej 3.019 zł dla 12 sądów³⁷, łącznie zmniejszenie w SA Gdańsk o 1.541.609 zł (środki niemieszczące się w badanej kwocie 23.533.000 zł).

Dokonany podział środków na poziomie apelacji gdańskiej uwzględniał zasadę wyrównania średnich wynagrodzeń na etat pomiędzy sądami. Środki zostały przekazane na każdy sąd w postaci zbiorczej kwoty, bez podziału na grupy zawodowe (asystenci, urzędnicy, inni pracownicy). Dalsze uzgodnienia dotyczące podziału środków pomiędzy grupy zawodowe, ustalenie minimalnego wynagrodzenia na zajmowanych stanowiskach w ww. grupach oraz inne wynikające z przedłożonych przez związki zawodowe propozycji pozostawiono do uzgodnienia kierownictwu poszczególnych sądów i działających w tych sądach zakładowym organizacjom związkowym. Jednakże ustalono, że pierwotny budżet apelacji gdańskiej przeznaczony na wynagrodzenia został ograniczony, mimo, że są to środki, które gwarantuje ustawa oraz zawarte umowy cywilno-prawne pomiędzy pracodawcą a pracownikami - nie można ich wyeliminować z budżetu jednostki, gdyż uposażenia wobec osób uprawnionych mają charakter obowiązkowy. Potwierdza to, również treść pisma Prezesa z 11 kwietnia 2016 r. znak Adm.0190.18.2016 skierowanego do Prezesa SR Bytów cyt. *„Podczas spotkania Pan Dyrektor Sądu Apelacyjnego w Gdańsku przedstawił w formie tabeli (...) przyjęty (...) projekt podziału środków pomiędzy sądy apelacji gdańskiej (...) przydzielone środki muszą pokryć cały budżet sądu na wynagrodzenia w roku 2016, tym samym nie zostały one przekazane na stricte podwyższenie wynagrodzeń zasadniczych (...) kwoty wykazane w tabeli są wartościami brutto oraz obejmują wszystkie składniki wynagrodzeń, w tym m.in. nagrody jubileuszowe i odprawy z wyłączeniem dodatkowego wynagrodzenia rocznego tzw. trzynastki.”*

Jednocześnie w kwietniu 2016 r. w apelacji gdańskiej podjęto decyzję o przeniesieniu nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych z wszystkich sądów apelacji gdańskiej na poziom SA Gdańsk (decyzje Dyrektora z 22 kwietnia 2016 r.):

- środki na nagrody jubileuszowe przeniesione na poziom SA Gdańsk, łącznie zwiększenie w SA Gdańsk o 2.185.920 zł,
- środki na odprawy emerytalne przeniesione na poziom SA Gdańsk, łącznie zwiększenie w SA Gdańsk o 745.200 zł.

Wyliczając środki niezbędne do przeniesienia na poziom SA Gdańsk z danego sądu na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne wyliczano średnią z lat 2013-2015 oraz z przewidywanego wykonania w 2016 r. Powyższe skutkowało tym, że w 2016 r. np. w SF Miastko na nagrody jubileuszowe i odprawy w grupie urzędników, innych pracowników

³⁷ SR Bydgoszcz 556.308 zł, SR Braniewo 64.242 zł, SR Elbląg 26.879 zł, SR Iława 47.098 zł, SR Gdańsk-Północ 269.321 zł, SR Gdynia 343.476 zł, SR Kwidzyn 29.760 zł, SR Człuchów 15.120 zł, SF Tuchola 41.097 zł, SF Żnin 18.720 zł, SF Bytów 39.072 zł, SF Miastko 90.516 zł.

i asystentów nie planowano żadnych środków, a decyzją Dyrektora³⁸ do SA Gdańsk przeniesiono kwotę 13.452,00 zł, natomiast w SF Bytów planowano na nagrody jubileuszowe i odprawy w grupie urzędników, innych pracowników i asystentów – 15.398,40 zł, a ww. decyzją Dyrektora do SA Gdańsk przeniesiono kwotę o 186 zł większą, tj. 15.585,00 zł, co potwierdza również wyjaśnienie Dyrektora³⁹. Zauważyć należy, że powyższe skutkowało tym, że środki finansowe, które miały być wydatkowane na podwyżki wynagrodzeń zostały w części przeznaczone na ww. cel⁴⁰. Jednocześnie w piśmie Dyrektora z 25 kwietnia 2016 r. znak P1.0191.99.2016 skierowanym do Dyrektorów SO, SR w obszarze apelacji gdańskiej wskazano, że cyt. *„Dokonany podział ww. środków na poziomie dysponenta II stopnia uwzględnia zasadę wyrównania średnich wynagrodzeń na etat pomiędzy sądami. Informuję, że środki zostaną przekazane na każdy sąd w postaci zbiorczej kwoty, bez podziału na grupy zawodowe (asystenci, urzędnicy, inni pracownicy). (...) Zwracam również uwagę, że powstały, w wyniku dokonanych zmian, przekazanych decyzją budżetową załączoną do niniejszego pisma, plan finansowy w § 4010 łącznie w grupach urzędników, asystentów i innych pracowników obejmuje kwoty brutto, tj. wszystkie składniki wynagrodzenia. (...) Zgodnie z Państwa wnioskami (...) nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne zostaną wyłączone z planów finansowych sądów i przeniesione na poziom Sądu Apelacyjnego”*.

Ustalono zatem, że zmniejszenie środków na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne przeniesione na poziom SA Gdańsk, było nieadekwatne do faktycznie zaplanowanych (oparte o szacunki).

Ponadto należy wskazać, że 7 kwietnia 2016 r. decyzjami Dyrektora dokonano zmian w §4010 z przeznaczeniem na zabezpieczenie minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2016 r. – zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 11 września 2015 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2016 r.⁴¹ – środki na wyrównanie wynagrodzeń innych pracowników sądów do średniej 1.600 zł dla 22 sądów⁴² (łącznie 166.000 zł) oraz do średniej 1.850 zł dla 47 sądów⁴³ (739.000 zł), łącznie zmniejszenie w SA

³⁸ decyzja z 22 kwietnia 2016 r.

³⁹ pismo z 29 września 2016 r. - odpowiedź na wniosek kontrolerów nr 5 z 28 września 2016 r.

⁴⁰ przykładem jest budżet SF Bytów i SF Miastko.

⁴¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1385.

⁴² SO Elbląg 3.000 zł, SO Gdańsk 15.000 zł, SO Toruń 4.000 zł, SR Bydgoszcz 3.000 zł, SR Świecie 3.000 zł, SR Braniewo 3.000 zł, SR Elbląg 1.000 zł, SR Iława 7.000 zł, SR Gdańsk-Południe 10.000 zł, SR Kartuzy 7.000 zł, SR Kwidzyn 6.000 zł, SR Starogard Gdański 16.000 zł, SR Tczew 7.000 zł, SR Wejherowo 7.000 zł, SR Człuchów 5.000 zł, SR Lębork 6.000 zł, SR Słupsk 6.000 zł, SR Brodnica 7.000 zł, SR Grudziądz 11.000 zł, SR Toruń 16.000 zł, SR Lipno 15.000 zł, SR Włocławek 8.000 zł.

⁴³ SO Bydgoszcz 6.600 zł, SF Nakło nad Notecią 3.600 zł, SF Mogilno 2.400 zł, SF Tuchola 3.600 zł, SF Szubin 10.000 zł, SF Żnin 12.800 zł, SO Elbląg 13.000 zł, SF Działdowo 10.000 zł, SF Nowe Miasto Lubawskie 16.000 zł, SO Gdańsk 13.000 zł, SF Kościerzyna 7.000 zł, SO Słupsk 30.000 zł, SF Bytów 15.000 zł, SF Miastko 9.000 zł, SO Toruń 2.000 zł, SF Chełmno 9.000 zł, SF Golub Dobrzyń 2.000 zł, SF Wąbrzeźno 16.000 zł, SO Włocławek 12.000 zł, SF Aleksandrów 8.400 zł, SF Radziejów 11.000 zł, SF Rypin 3.600 zł, SR

Gdańsk o 905.000 zł oraz w następnej kolejności, decyzjami Dyrektora z 12 maja 2016 r. przekazano środki z przeznaczeniem na ubezpieczenia społeczne oraz składki na Fundusz Pracy – zmiana w związku z decyzjami Dyrektora z 7 i 22 kwietnia 2016 r. dot. wzrostu wynagrodzeń w 32⁴⁴ jednostkach obszaru apelacji – łącznie zmniejszenie w SA Gdańsk o 4.975.700 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora⁴⁵ cyt. „Podział kwoty 23.533.000 zł został poprzedzony zwiększeniami mającymi na celu wyrównanie wynagrodzenia zasadniczego do kwoty 1.850 zł, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości (...), przekazanymi do sądów decyzjami z 7 kwietnia br. W wyniku dokonanych zmian zostało ustalone średnie wynagrodzenie, z trzech grup zawodowych, we wszystkich jednostkach apelacji gdańskiej. Ponadto zabezpieczone zostały środki w ramach budżetu 2016 r. plany sądów o najniższej średniej na wynagrodzenia do średniego poziomu 3.019 zł, które zostały przekazane decyzjami z dnia 22 kwietnia br.”.

Grupy pracownicze	Ustawa budżetowa 2016	Plan 2016 stan na 29 II 2016 r.				Dodatkowe środki		Plan po zmianach	
		z dyr.	bez dyr.	wyrównanie do 1600 ^(*) i do 1.850 zł – obsługa	wyrównanie do 3.019 zł – urzędnicy	I etap wyrównanie do 3.400 bez dyr.	II etap podwyżka 242 zł bez dyr.	z dyr.	bez dyr.
ASYSTENCI	14.933.000	15.515.132	15.515.132	0	0	10.863.321	12.576.883	197.710.000	194.073.784
URZĘDNICY	148.853.000	145.875.259	142.331.839	0	1.541.609				
INNI	10.391.000	10.340.000	10.340.000	(*) 166.000 739.000	0				
razem	174.177.000	171.730.391	168.697.971	905.000	1.541.609	10.863.321	12.576.883	197.710.000	194.073.784

Reasumując, po otrzymaniu dodatkowych środków w wysokości 23.533.000 zł budżet apelacji ukształtował się na poziomie

- 197.710.000 zł⁴⁶, umożliwiając osiągnięcie średniego wynagrodzenia w wysokości 3.768 zł przy 4.372 etatach (wraz z dyrektorami),

Bydgoszcz 34.000 zł, SR Inowrocław 9.000 zł, SR Świecie 12.000 zł, SR Braniewo 19.000 zł, SR Elbląg 23.000 zł, SR Iława 9.000 zł, SR Ostróda 6.000 zł, SR Gdańsk-Południe 54.000 zł, SR Gdynia 18.000 zł, SR Kartusy 18.000 zł, SR Kwidzyn 28.000 zł, SR Malbork 10.000 zł, SR Sopot 15.000 zł, SR Starogard Gdański 20.000 zł, SR Tczew 14.000 zł, SR Wejherowo 18.000 zł, SR Chojnice 3.000 zł, SR Człuchów 15.000 zł, SR Lębork 9.000 zł, SR Słupsk 24.000 zł, SR Brodnica 24.000 zł, SR Grudziądz 28.000 zł, SR Toruń 70.000 zł, SR Lipno 17.000 zł, SR Włocławek 26.000 zł.

⁴⁴ SO Brodnica 316.450 zł, SO Elbląg 130.870 zł, SO Gdańsk 270.860 zł, SO Słupsk 154.460 zł, SO Toruń 135.690 zł, SO Włocławek 147.000 zł, SR Bydgoszcz 561.990 zł, SR Inowrocław 116.200 zł, SR Świecie 25.200 zł, SR Braniewo 78.460 zł, SR Elbląg 263.570 zł, SR Iława 78.460 zł, SR Ostróda 83.420 zł, SR Gdańsk-Południe 324.540 zł, SR Gdańsk-Północ 455.350 zł, SR Gdynia 369.650 zł, SR Kartusy 65.910 zł, SR Kwidzyn 104.150 zł, SR Malbork 76.920 zł, SR Sopot 53.860 zł, SR Starogard Gdański 65.190 zł, SR Tczew 44.750 zł, SR Wejherowo 183.600 zł, SR Chojnice 53.940 zł, SR Człuchów 58.870 zł, SR Lębork 42.100 zł, SR Słupsk 202.250 zł, SR Brodnica 38.140 zł, SR Grudziądz 71.120 zł, SR Toruń 210.870 zł, SR Lipno 44.100 zł, SR Włocławek 147.760 zł.

⁴⁵ podpisanym przez Magdalenę Bielan-Kozłowską, zastępcę dyrektora - pismo z 9 sierpnia 2016 r., odpowiedź na wniosek kontrolerów nr 1 z 8 sierpnia 2016 r.

⁴⁶ 14.933.000 zł asystenci + 148.853.000 zł urzędnicy + 10.391.000 zł inni pracownicy + 23.533.000 zł dodatkowe środki.

- 194.778.880 zł⁴⁷ (pomijając wyodrębnione środki na nagrody jubileuszowe⁴⁸ oraz odprawy emerytalne⁴⁹), umożliwiając osiągnięcie średniego wynagrodzenia w wysokości 3.713 zł przy 4.372 etatach (wraz z dyrektorami),
- 191.235.460 zł⁵⁰ (pomijając wyodrębnione środki na nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne), umożliwiając osiągnięcie średniego wynagrodzenia w wysokości 3.671 zł przy 4.341⁵¹ etatach (bez dyrektorów).

Faktycznie na koniec roku średnia ta będzie jednak obniżona ze względu na ujęcie w §4010 środków przeznaczonych na wpłaty na PFRON⁵². Zgodnie z § 2 ust. 4 pkt 8 rozporządzenia Ministra Finansów z 2 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2016⁵³ wydatki przeznaczone na wpłaty na PFRON, o których mowa w art. 21 ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁵⁴ nie powinny być planowane.

Informacja o dokonanych przelewach środków (11.328.697,61 zł⁵⁵) przez SA Gdańsk do SO i SR znajduje się w piśmie z 10 sierpnia 2016 r.⁵⁶ cyt. „kwoty zwiększeń na wzrost wynagrodzeń przekazane jednorazowo sądom w decyzjach Dyrektora sądu Apelacyjnego z dnia 22 kwietnia 2016 r., rozkładają się, na zapotrzebowanie środków w ramach limitu środków wynikającego z harmonogramu, do końca bieżącego roku.”

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora⁵⁷, cyt. „Kwota wynagrodzeń zasadniczych (...) wynosi 552.000 zł. Ponieważ wzrost wynagrodzeń zasadniczych powoduje wzrost dodatków stażowych dodatkowo w tabeli ujęto pochodne z tego tytułu w wysokości rocznej 78.096 zł, co daje razem kwotę powyżki 630.096 zł. Wskazana kwota (...) różni się od przyznanych dodatkowych środków o 17.024 zł. Przeznaczono tę kwotę (...) na zabezpieczenie roczne przyznanych (...) awansów stanowiskowych (...) wyrównanie wynagrodzenia dla (...) osób po powrocie z urlopu rodzicielskiego (...) oraz wyrównanie (...) wzrost dodatku stażowego (...) po urlopie wychowawczym (...) W przeliczeniu na pełen rok budżetowy powyższe awanse oraz

⁴⁷ 14.933.000 zł asystenci + 148.853.000 zł urzędnicy + 10.391.000 zł inni pracownicy + 23.533.000 zł dodatkowe środki – 2.185.920 zł środki na nagrody jubileuszowe - 745.200,00 zł środki na odprawy emerytalne

⁴⁸ 2.185.920 zł.

⁴⁹ 745.200 zł.

⁵⁰ 194.778.880 zł – 3.543.420 zł plan dyrektorzy.

⁵¹ 4.372 etatów - 31 dyrektorów.

⁵² pismo z 27 września 2016 r. – odpowiedź na wniosek kontrolerów nr 4 z 26 września 2016 r.

⁵³ Dz. U. z 2015 r., poz. 955.

⁵⁴ Dz. U. z 2010 r., Nr 214, poz. 104, ze zm.

⁵⁵ co potwierdzają wyciągi bankowe z rachunku w Narodowym Banku Polskim Oddział Okręgowy Gdańsk od nr 1 z 4 stycznia 2016 r. do nr 151 z 8 sierpnia 2016 r.

⁵⁶ podpisane przez Magdalenę Bielan-Kozłowską, zastępcę dyrektora - pismo znak: D.093.4.2016.

⁵⁷ podpisane przez Magdalenę Bielan-Kozłowską, zastępcę dyrektora - pismo znak D.093.5.2016 z 18 sierpnia 2016 r.

wyrównania wynagrodzeń (...) stanowią kwotę 17.718,48 zł, a faktycznie z uwagi na powrót osób do pracy od połowy roku wypłaty w roku bieżącym będą mniejsze o kwotę 7.947,24 zł. (...) różnica (...), powstała w roku bieżącym, będzie przeznaczona prawdopodobnie na wypłaty dodatków specjalnych dla osób zastępujących osoby na długotrwałych zwolnieniach (...), ewentualnie nagród uznaniowych. (...) W przyszłym roku i kolejnych latach zabezpieczona kwota w wysokości 17.718,48 zł zostanie wykorzystana w ujęciu rocznym i będzie pokrywać przyznane awanse i wyrównania po powrocie ww. osób z długotrwałych zwolnień”.

W SA Gdańsk oraz SO i SR apelacji gdańskiej nie wpłynął żaden pozew w związku z dostarczeniem pracownikom porozumień zmieniających warunki płacy. Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora⁵⁸, cyt. „W Sądzie Rejonowym w Malborku 1 pracownik (starszy sekretarz sądowy) wystąpił na drogę sądową w związku z nieotrzymaniem podwyżki wynagrodzenia. Pozew wpłynął do Sądu Pracy w Malborku w dniu 10 czerwca 2016 r., (...) W dniu 21 czerwca 2016 r. powódka złożyła wniosek o zawieszenie postępowania. Obecnie akta znajdują się u sędziów Sądu Rejonowego w Malborku celem złożenia wniosków o wyłączenie od rozpoznania sprawy”. W tym przypadku pracownik nie otrzymał porozumienia zmieniającego warunki pracy w procesie rozdysponowania środków przeznaczonych na podwyższenie wynagrodzeń, gdyż jego dotychczasowe wynagrodzenie zasadnicze nie było niższe niż ustalona ze stroną związkową kwota (2.850 zł) na tym stanowisku pracy (starszy sekretarz sądowy).

[akta kontroli str. 158-1094]

2.2. Sąd Apelacyjny w Gdańsku.

Ustalono, że podział dodatkowych środków na wynagrodzenia na poziomie SA Gdańsk został rozpoczęty od decyzji Dyrektora znak P1.0300.1.60.2016 z 22 kwietnia 2016 r. w tym środki na wyrównanie i podwyżki wynagrodzeń w grupach pracowniczych objętych procesem wyrównania dysproporcji płacowych szacowano na 647.120,00 zł⁵⁹. Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora⁶⁰, na każdym stanowisku w SA Gdańsk kwota podwyżki wyniosła 200 zł poza 3 stanowiskami (inspektor ds. obronnych, pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych oraz audytor wewnętrzny⁶¹), co daje łącznie 46.000 zł podwyżki miesięcznie przeznaczono na

⁵⁸ podpisanym przez Magdalenę Bielan-Kozłowską, zastępcę dyrektora - pismo znak D.093.3.2016 z 10 sierpnia 2016 r.

⁵⁹ 647.120,00 zł = 228 etatów x 12 m-cy x 236,52 zł szacunek przyjęty przez SA Gdańsk dla podziału przyznanej apelacji kwoty 23.533.000 zł.

⁶⁰ podpisane przez Magdalenę Bielan-Kozłowską, zastępcę dyrektora - pismo znak D.093.2.2016 z 9 sierpnia 2016 r.

⁶¹ osoby na tych stanowiskach zatrudnione są na niepełnych etatach.

- przypadków dokonania podwyżek osobom nieuprawnionym,
- by należne zobowiązania w zakresie wynagrodzeń przekraczały limity określone w planie finansowym jednostki.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora⁶⁴, cyt. „wszelkie podwyżki, we wszystkich grupach zawodowych, jak też nagrody, lub inne składniki wynagrodzeń, zależne od decyzji pracodawcy, przyznawane są w tutejszym sądzie na mocy wspólnych decyzji Pani Prezes Anny Skupnej i Pana Dyrektora Mariana Pieńczewskiego.”

[akta kontroli str. 1-106,122-1094]

3. Wykorzystanie sal konferencyjnych SA Gdańsk i wynajem sal poza SA Gdańsk na spotkania z dyrektorami sądów niższych szczebli w 2016 r.

W 2016 r. Dyrektor zorganizował 3 spotkania z dyrektorami sądów apelacji gdańskiej⁶⁵. Sala konferencyjna w SA Gdańsk może pomieścić do 80 osób. Jednocześnie sala konferencyjna w SO Gdańsk przy wyborze wariantu ustawienia kinowego może pomieścić do 100 osób natomiast przy wyborze standardu umożliwiającego prowadzenie narady połączonej z prezentacją multimedialną i zapoznaniem się z przekazanymi materiałami może pomieścić do 65 uczestników.

Mając powyższe na uwadze oraz fakt, że w pierwszej naradzie zorganizowanej w dniu 5 kwietnia 2016 r. wzięło udział 95 osób (50 prezesów sądów, 34 dyrektorów sądów, 4 kierowników administracyjnych SF oraz 4 pracowników SA Gdańsk) na przedmiotowe spotkanie wynajęto salę konferencyjną na zewnątrz.

W dniu 1 kwietnia 2016 r. wszczęto postępowanie na wynajem ww. sali konferencyjnej wraz z cateringiem na naradę budżetową prezesów i dyrektorów apelacji gdańskiej⁶⁶. Zauważyć należy, że obowiązujące w SA Gdańsk procedury wewnętrzne dla zamówień o wartości od 201 do 3.000 euro⁶⁷ nie nakładały obowiązku dokumentowania procesu ustalania wartości szacunkowej zamówienia (udokumentowania przeprowadzenia rozeznania rynku), co skutkowało brakiem stosownej dokumentacji w pismach przedłożonych kontrolerom.

Główny Księgowy potwierdził, że SA Gdańsk posiada środki na realizację przedmiotowego zamówienia oraz jego ujęcie w planie finansowym Jednostki. Tego samego dnia sporządzono dokument z postępowania, z którego wynika, że do złożenia ofert zaproszono

⁶⁴ podpisane przez Magdalenę Bieleń-Kozłowską, zastępcę dyrektora - pismo znak D.093.2.2016 z 9 sierpnia 2016 r.

⁶⁵ wyjaśnienie Dyrektora z 27 września 2016 r. - odpowiedź na wniosek kontrolerów nr 4 z 26 września 2016 r.

⁶⁶ zatwierdzony przez Dyrektora wniosek o wszczęcie postępowania przeprowadzonego w celu udzielenia zamówienia o wartości nie przekraczającej 30.000 euro.

⁶⁷ zarządzenie nr 3/2015 Dyrektora z 30 stycznia 2015 r. w sprawie zasad, formy i trybu udzielania zamówień publicznych w SA Gdańsk, których wartość nie przekracza 30.000 euro.

3 wykonawców. Wybrano najtańszą ofertę⁶⁸. Przedmiotowe postępowanie prowadzono w oparciu o procedurę wewnętrzną. Fakturę wystawiono w dniu 5 kwietnia 2016 r. Należność SA Gdańsk uregulował w terminie.

Dwie kolejne narady⁶⁹ zorganizowano w sali konferencyjnej SA Gdańsk. Brało w nich udział odpowiednio: 36 osób i 69 osób.

[akta kontroli str. 827-830, 1057-1072]

IV. OGÓLNA OCENA

W wyniku przeprowadzenia kontroli i analizy dokumentacji dotyczącej przyjętego w apelacji gdańskiej sposobu rozdysponowania oraz wykorzystania środków przeznaczonych w ustawie budżetowej na 2016 r. na podwyższenie wynagrodzeń asystentów sędziów, urzędników i innych pracowników sądów - obszar oceniono negatywnie, z uwagi na:

- przeznaczenie przedmiotowych środków zarówno na podwyżki, jak i na wynagrodzenia podstawowe oraz częściowo na wpłaty na PFRON, jak również w części na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne przeniesione na poziom sądu apelacyjnego (zmniejszenia środków w ww. zakresie przeniesionych na poziom SA Gdańsk były nieadekwatne do faktycznie zaplanowanych). Część środków na podwyżki nie została na nie przeznaczona i tym samym została wydatkowana niezgodnie z wytycznymi i intencją pism kierownictwa MS,
- uwzględnienie przy podziale badanych środków i wyliczeniu średniego wynagrodzenia na poziomie apelacji wpłat na PFRON, jak również wynagrodzenia dla specjalistów opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów oraz w części również środków na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne, co w rezultacie zniekształca prezentowane przeciętne wynagrodzenie po uwzględnieniu podwyżek.

Ponadto, zastrzeżenia dotyczą braku udokumentowania procesu ustalania wartości szacunkowej zamówienia przy prowadzonym zamówieniu na wynajem sal poza SA Gdańsk, na spotkania z dyrektorami sądów niższych szczebli w 2016 r.

Jednocześnie nie wniesiono zastrzeżeń do prowadzonego procesu konsultacji pracodawcy z reprezentującymi pracowników zakładowymi organizacjami związkowymi. Brak porozumienia pomiędzy Dyrektorem a stroną związkową nie naruszał przepisów *k.p.* oraz ustawy *o związkach zawodowych*. Tym samym zarzut wskazany w skardze się nie potwierdził.

⁶⁸ Novotel Gdańsk – 7.952,00 zł.

⁶⁹ W dniu 27 kwietnia 2016 r. (brali w niej udział dyrektorzy sądów i 2 pracowników SA Gdańsk) i 20 maja 2016 r. (brali w niej udział dyrektorzy i główni księgowi sądów i 3 pracowników SA Gdańsk).

W związku z powyższym wnosi się o podjęcie działań mających na celu zapobieżenie w przyszłości wydatkowania środków finansowych niezgodnie z wytycznymi i intencją pism kierownictwa MS oraz zapewnienie, że stosowanie obowiązujących w SA Gdańsk procedur wewnętrznych dotyczących zamówień publicznych będzie zapewniało, że wydatki w tym zakresie dokonywane będą w sposób oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów przy optymalnym doborze metod i środków służących osiągnięciu założonych celów, tj. zgodnie z postanowieniami art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a i b ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷⁰.

Stosownie do § 30 ust. 3 pkt. 1 i 2 komunikatu Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość dotyczących przeprowadzania kontroli działalności administracyjnej sądów powszechnych⁷¹, proszę o przekazanie, w terminie do dnia 26 maja 2017 r. pisemnej informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z § 31 wyżej przywołanego komunikatu od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Kierownik jednostki kontrolującej

Z upoważnienia
Ministra Sprawiedliwości
P.05.2017
(data i podpis) Jakub Jamka
Zastępca Dyrektora
Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego

Sporządzono w trzech egzemplarzach:

1. Prezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Pani Anna Skupna,
2. Dyrektor Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Pan Marian Pieńczewski,
3. Wydział Kontroli Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego w Ministerstwie Sprawiedliwości – a/a.

⁷⁰ Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.

⁷¹ Dz. Urz. Min. Sprawiedl. z 2015 r., poz. 236